

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศเอกราช มีบรรพบุรุษที่เสียเลือดเนื้อในการป้องกันและรักษาอธิปไตยสืบเนื่องมายาวนาน และคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคน จะทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองด้วยโดยตรงจึงทำให้ใช้ระบบตัวแทน คือ การใช้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเองแบบมีเงื่อนไขเป็นเวลาคราวละ 4 ปี หากปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพก็พิจารณาเลือกคนที่ดีกว่าต่อไปได้อีก ฉะนั้น “การเลือกตั้ง” จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และแสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยในการบริหารประเทศ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้น ถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น : 2550)

การเลือกตั้งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการการเมือง และเป็นกิจกรรมที่มีอยู่ทั่วประเทศ ไม่ว่าในประเทศนั้นจะปกครองด้วยระบอบหรือลัทธิใด ต่างก็จัดให้มีการเลือกตั้งแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้มีจุดร่วมที่สำคัญคือ เป็นการระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างความชอบธรรมของอำนาจในการปกครอง (สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2527 : 1-2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบประชาธิปไตย ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนไปใช้อำนาจในการปกครองแทนตน (จรูญ อยู่สุภาพ. 2525 : 197)

สำหรับการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้มีการพัฒนาเรื่อยมาเป็นลำดับจากการเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้บริหาร และผู้ปกครองระดับรัฐ ต่อมามีการพัฒนาในระดับท้องถิ่น มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองและบริหารชุมชนของตน ซึ่งเรียกว่า เทศบาล ต่อจากเทศบาลก็มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และในลำดับสุดท้ายคือองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งรูปแบบการปกครองชุมชนเมืองหรือนครเหล่านี้เราเรียกว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบ

การปกครองนี้ต้องมีการเลือกตั้งบุคคลในแต่ละชุมชนนั้น ๆ ขึ้นมาบริหาร โดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กรนั้น ๆ นอกจากนี้การเลือกตั้งเป็นกลไกที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดของการปกครองประเทศเป็นสิ่งที่กำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติตากรอบกติกาที่รัฐธรรมนูญของประเทศบัญญัติไว้ ประชาธิปไตยก็อาศัยการเลือกตั้งเป็นกลไกหรือเครื่องมือในลักษณะที่การเลือกตั้งเป็นกลไกให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการยอมรับทั่วไปขณะที่การปกครองแบบประชาธิปไตยก็อาศัยการเลือกตั้งเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมต่อการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายการเมืองในสถานะตัวแทนของประชาชน การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ก็เช่นเดียวกันเป็นระบบการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง กล่าวได้ว่า ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรงนี้มีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2521 โดยกรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทยกำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรงแล้วทั้งสิ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น : 2550)

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคงขวงเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2556 เป็นการเลือกตั้งด้วยสาเหตุการสิ้นสุดลงตามวาระเป็นการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรงเป็นครั้งที่สามและเป็นการเลือกตั้งที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้มาใช้สิทธิถึงร้อยละ 66.89 การเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คนผลของการเลือกตั้งปรากฏว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิมได้รับการเลือกตั้งด้วยคะแนน 1,858 คะแนนและผู้ที่ไม่ได้รับ การเลือกตั้ง ได้คะแนน 1,256 คะแนนซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว เป็นคะแนนที่ต่างกันมาก สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งจึงมีอยู่มากมายปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำต่ำสูงทางเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมและทัศนคติของผู้เลือกตั้งสาเหตุที่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นบางกลุ่มชนะการเลือกตั้งและมีบทบาทในการบริหารท้องถิ่น ได้ยาวนานเนื่องจากกลุ่มการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์และได้รับการช่วยเหลือจากผู้นำในท้องถิ่น เช่นมัก ได้หัวคะแนนที่ดีซึ่งมีคุณลักษณะเป็นที่เคารพนับถือและรักใคร่ของราษฎร ในท้องถิ่น หรือเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกว้างขวางทั่วไปหรือเป็นบุคคลที่มีหน้าที่และตำแหน่งงานมั่นคงและประกอบอาชีพ โดยสุจริตหรือเป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นหัวคะแนนซึ่งมีลักษณะดังกล่าวข้างต้น

อาจเป็นอดีตข้าราชการ ผู้ใหญ่บ้านสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบล ครู แพทย์ประจำตำบล
 อนามัยตำบล พ่อค้า นักธุรกิจคนดีมีชื่อเสียง นักเลงประจำถิ่น ผู้รับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น
 (องค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง. 2556 : 26)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชน
 ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวางอำเภอเมือง
 จังหวัดนครพนม ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2556 ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร มีการ
 ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างไรมีปัจจัยใดบ้างที่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งคำนึงถึง
 นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง และมีอิทธิพลทำให้
 ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงาน
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการเผยแพร่และรณรงค์ส่งเสริมให้
 ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปตามความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามระบบ
 ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเหตุผลการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวางอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. นโยบายของผู้สมัครเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม สูงสุด
2. ปัจจัยด้านผู้ใช้สิทธิ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ และปัจจัยด้านผู้สมัคร ได้แก่ คุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัคร สื่อประชาสัมพันธ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายผู้สมัคร ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์กรอบแนวคิดของ นันทิกันต์ อุดม(2553) สุพันธ์ อัครทวีทอง (2545) ภาณุพงศ์งานสำเร็จ (2546) และภัทรวดี แก้วประดับ (2546) มาใช้เป็นขอบเขตในการศึกษาด้านเนื้อหา

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลลงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 4,829 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลลงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 369 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727) จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery Method)

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

4.1.1 ปัจจัยด้านผู้ใช้สิทธิ ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้ต่อเดือน

4.1.2 ปัจจัยด้านผู้สมัคร

- 1) ด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร
- 2) ด้านนโยบายของผู้สมัคร
- 3) ด้านสื่อประชาสัมพันธ์

4.2 ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552) มีฐานะเป็นนิติบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่น เรียกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในที่นี้กล่าวคือเฉพาะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง ตำบลดงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2556

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย “ที่ง่ายและชัดเจนที่สุด” ถึงเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการคัดเลือกบุคคลเข้าไปทำหน้าที่และใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพล หรือมีผลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในที่นี้หมายถึง เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพรายได้ด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร ด้านนโยบายของผู้สมัคร ด้านสื่อประชาสัมพันธ์

การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2556

เพศ หมายถึง ลักษณะทางชีวภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชาย หญิง

อายุ หมายถึง อายุของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่จบการศึกษาสูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาชีพ หมายถึง การทำมาหากินจากการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้
รายได้ หมายถึง เงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร หมายถึง คุณสมบัติในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม อันได้แก่ การศึกษา ความรู้
ความสามารถ อาชีพ ฐานะการเงินการมีมนุษยสัมพันธ์ การทำประโยชน์ต่าง ๆ

ด้านนโยบายของผู้สมัคร หมายถึง ทิศทาง แนวทางหรือโครงการต่าง ๆ ที่ผู้สมัคร
ประกาศจะดำเนินการหากได้รับการเลือกตั้งโดยโครงการต่าง ๆ ที่ประกาศจะต้องอยู่ในอำนาจ
หน้าที่ของท้องถิ่นที่จะต้องสามารถดำเนินการได้ โดยถือเป็นสัญญาประชาคมที่ผู้สมัครจะต้อง
ดำเนินการ

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ หมายถึง การได้รับข่าวสารของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จากทาง
ราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการหาเสียงของ
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ดงขวาง และข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการเผยแพร่และรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชน
เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นที่เข้าใจตามความบริสุทธิ์ยุติธรรมตามระบบประชาธิปไตย อย่างแท้จริงและ
เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและเพื่อให้ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเป็นข้อมูลในโอกาสต่อไป